

A. MONRÓS

Lluís Cosp i el Cau d'Art

per CLIMENT VILELLA

Lluís Cosp i Serra va néixer a Berga l'any 1912. Fill de Manuel Cosp i Antònia Serra i nét de Joaquim Serra, l'autor, ara fa cent anys, d'alguna de les músiques de La Patum.

Lluís Cosp va ser un home molt conegut i popular. La seva botiga de Cal Quimserra, era una de les més concorregudes de Berga per la diversitat de la seva oferta: herboristeria, estanc, adrogueria... El tracte, displicent i sorneguer, amb què el Lluís atenia la clientela es transformava en diligent atenció quan hom demanava pintura que ell mateix preparava barrejant anilines i coles o barnissos. Treballar amb colors l'entusiasmava. Perquè Lluís Cosp també pintava. Pintava d'artista: olis i aquarel·les.

De jove, juntament amb els seus amics Josep Vilà i Quirze Casals, havia rebut lliçons de pintura dels mestres berguedans de l'època: Minoves, Boixader i Alsina, coneguts pel "Peresós", el "Manel Grau" i el "Pòlit", aquest darrer expert en la confecció de decorats teatrals i el qual, donada la traça que apuntava Lluís Cosp, li va permetre de pintar el sarcòfag de Santa Eulàlia per l'obra que es representava anualment en honor de la Santa.

Amb aquestes coneixements inicials i amb l'entusiasme de la seva joventut, es va posar a pintar olis, gouaches i aquarel·les i aviat va assolir un estil propi, de pinzellada decidida, barreja de la seva inspiració personal i de l'admiració que sentia pels pintors impressionistes i que conjugat amb una gran facilitat pel dibuix i unes dots d'observació notables van fer de les seves obres un document de l'època on sovint hi trobem persones i personatges de la vida berguedana.

El Cau d'Art

L'any 1944 el Cosp, el Vilà i el Casals decideixen crear el Cau d'Art, grup que al cap d'uns anys s'incrementarà amb la incorporació de Joan Vilella i molt més tard amb l'acostament de Josep Gimeno i Josep Vilà Torner. El Cau d'Art els permet compartir les sortides dominicals

per pintar a l'aire lliure, salvar estris més o menys artístics de les cases de pagès, rebre i acompanyar els artistes que passen per Berga i, també, col·laborar en totes aquelles activitats que, iniciades per altres entitats berguedanes, necessitaven ajuda artística. Així, col·laboraven amb el Foment del Pessebre en la pintura dels pessebres monumentals que van construir durant la curta vida d'aquella entitat; van col·laborar intensament en la construcció de les primeres "falles" cremades en els concursos boletaires; per l'Agrupació Teatral La Farsa van pintar un decorat per a presentar una de les seves obres; quan el Club d'Esquí Berguedà va organitzar un concurs per a canviar el seu escut, el Cau d'Art va presentar-hi diverses obres...

El Cau d'Art tenia el centre de les seves activitats en un pis sota-teulada al carrer de Cardona. Aquell local servia d'estudi de pintura tot l'any, però era a l'estiu, els vespres, quan l'activitat hi era més intensa. Ben entès que es tractava d'una activitat tranquil·la. Allí hom pintava, prenia la fresca o simplement hi passava l'estona xerrant o escoltant els miols dels gats de les teulades, les converses dels veïns o el soroll dels jugadors de cartes de Cal Minga. L'estudi del Cau d'Art va ser visitat per tots aquells artistes, alguns d'anomenada, que al passar per Berga eren detectats per algun dels seus components. Va servir també, més d'una vegada, d'aixopluc temporal a algun pintor sense massa recursos.

Hi havia en el Cau d'Art una manera de viure, de viure les hores en què s'aplegaven, que era un compendi de bon humor i de liberalitat que va propiciar que el grup no es dissolgués mai. Somniaven en fer una vida de bohemi a estones, al seu cau, on planejaven accions com l'arranjament d'una vella tartana per a fer-hi les sortides dominicals amb una pretesa major comoditat. Els treballs d'embelliment del carruatge els va entretenir una llarga temporada, però la seva utilització va ser tan efímera que es reduí al dia de la seva benedicció a la plaça de Sant Joan oficiada per mossèn Joan Noves.

Lluís Cosp aportava al Cau d'Art la seva bonhomiosa

Quadre de La Patum.

"Ball de Patacada" a cal Parraquer.

humanitat. La pipa a la boca aguantada per un somriure irònic, permanent, amb els seus ulls petits que copsaven els carrers i racons berguedans que després traspasava al paper o a la tela. Amb tots aquests elements les seves obres assolien les característiques que li conferien el seu estil i les feien inconfusibles. Això es feia més evident en les pintures de La Patum. El Lluís Cosp, que era capaç de pintar o dibuixar "de memòria" la plaça de Sant Pere, sense deixar-se ni una finestra com quan va pintar-la en decorat del teatre de titelles dels seus nebots, ha estat el pintor per excel·lència de La Patum. Són ben coneguts els seus olis, de gran tamany, representant la sortida de les autoritats de l'ofici de Corpus amb tots els elements de La Patum a la plaça, o l'arribada de la processó a l'església parroquial per la porta del darrere, o l'aquarel·la amb totes les comparses i els músics davant de l'Ajuntament i que va ser utilitzada un parell de vegades com a portada del programa oficial de les festes.

Reflex de la vida berguedana

La producció pictòrica de Lluís Cosp, igual que la del Cau d'Art, va assolir un gran activitat a finals dels anys cinquanta i primers dels seixanta. L'any 1957 l'Ajuntament va pactar amb ells la participació a un concurs de dibuix, pintura i escultura les obres del qual van ser exposades als locals de l'aleshores "Frente de Juventudes" als baixos de Ràdio Berga, abans i ara coneguts per l'Ateneu. L'oli "Ball de Patacada" de Lluís Cosp va guanyar el primer premi de pintura. Pactes apart, era la millor pintura. L'obra representa dues parelles ballant al so d'un acordió, un diumenge a la tarda a Cal Parraquer. A la paret un cartell de la fira de l'1 de Maig anuncia una parada de llavorers. "Ball de patacada" resumeix les característiques de tota l'obra del Cosp: el paisatge urbà de Berga —cal Parraquer— amb personatges bergue-

dans coneguts de tothom amb noms i cognoms, en una situació que retrata la vida berguedana.

Des dels primers temps del Cau d'Art, els seus components tenien la dèria de visitar París. Al cap dels temps, l'any 1962 el Cosp, el Vilà i el Casals guiats per un amic exiliat van poder recórrer els topants més famosos de la bohèmia parisenca i tornar amb teles i apunts dels indrets que els van ser més atractius.

L'any 1963, afectat per una malaltia incurable, Lluís Cosp va haver de traslladar-se a Barcelona per a un tractament mèdic. A les estones lliures s'entretenia dibuixant paisatges barcelonins. Va morir el 20 de març. Ara va fer vint-i-cinc anys.

Les obres de Lluís Cosp han quedat molt escampades. Moltes llars berguedanes tenen un quadre seu. Si algun dia algú, amb paciència, pogués catalogar-les i exposar-ne les més significatives podríem comprovar la qualitat i la coherència de la seva producció artística, a l'hora que tindríem un testimoni ben viu de com veia Berga i els berguedans un dels seus conciutadans més apreciat: el Lluís de cal Quimserra.

Climent Vilella

Traspassats ja Lluís Cosp i Quirze Casals, dos dels membres fundadors del Cau d'Art, enguany han desaparegut en Joan Vilella i Planas, que morí a Berga el dia 14 d'abril, i en Josep Vilà i Magem, que morí el dia 2 de maig.

Amb ells ha desaparegut el Cau d'Art primigeni, l'activitat artística i humana del qual va unida a la vida i al record dels berguedans.

N. de R.

Lluís Cosp va fer una sèrie de dibuixos a la ploma on es representava el cicle anual de Festes i Tradicions berguedanes, dibuixos que confegien el calendari per l'any 1958 de la Farmàcia del seu germà Domènec Cosp.

Esquiar als Rasos de Peguera és una afecció berguedana que encara no fa gaires anys comportava un esforç considerable. Sense carretera ni mitjans mecànics les pistes eren visitades per uns quants esquiadors intrèpids, amb uns estris gairebé prehistòrics com els del dibuix. El Sant Crist era el punt de referència de tota l'activitat.

La Font de Tagastet era un lloc de freqüents trobades populars. Per Canestoltes amb un acordió i algun altre instrument, els berguedans hi feien la gresca adient. Lluís Cosp dibuixa el seu record d'aquestes festes prohibides durant tant de temps. Ara que s'ha recuperat la festa, s'ha perdut l'escenari. Ni la font de Tagastet ni la veïna font de la Serra ni la del Recuit són llocs de trobades. Gairebé ni són llocs.

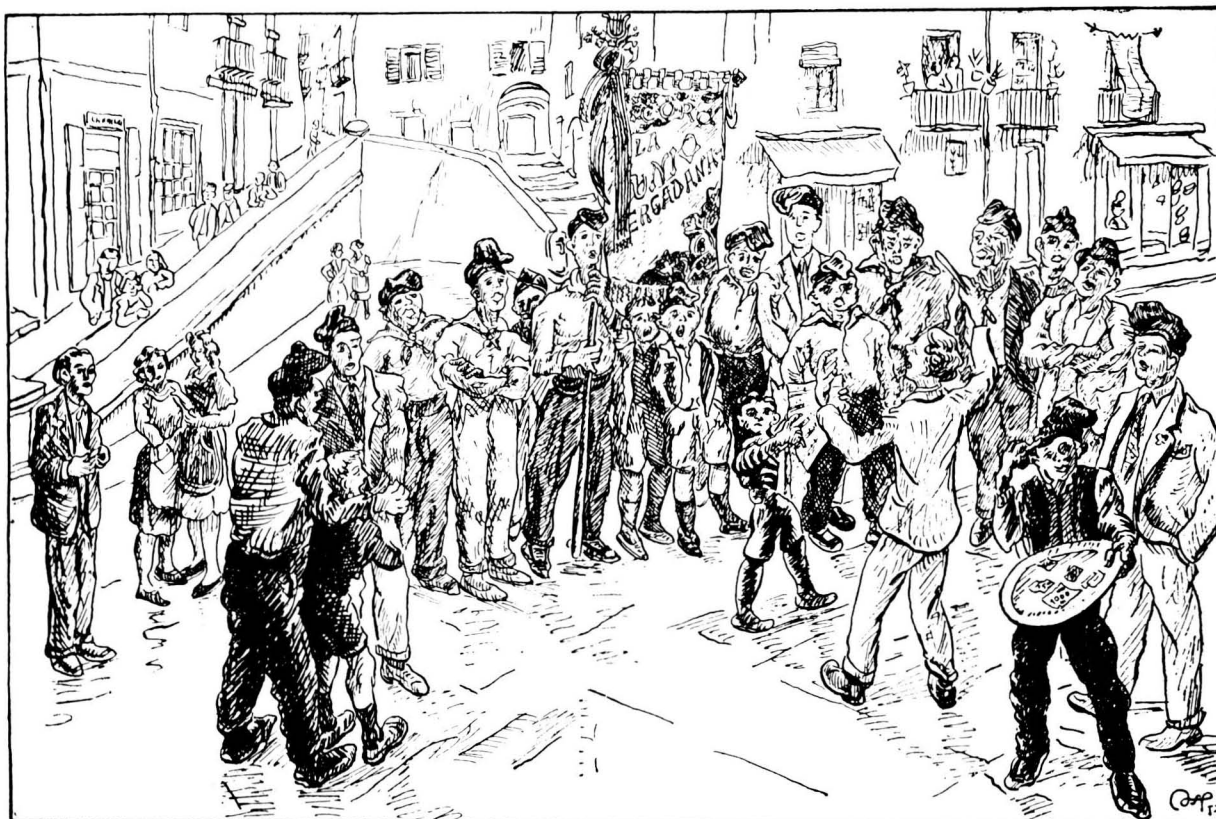
La coca i la barreja de Cal Pusquies a la plaça de Santa Magdalena és una de les fites de la Festa dels Elois. La festa organitzada antigament pel gremi de traginers, més tard pels pocs basters que anaven quedant i actualment per la voluntat de l'Ajuntament i la col·laboració de les cavalleries de l'Exèrcit, és una que es resisteix a desaparèixer.

El Lluís Cosp i els pintors del Cau d'Art sortien a pintar cada diumenge per les rodalies de Berga. Practicaven la seva afeció com també ho feien aquests ocellaires captats en plena observació dels seus rams prop de Fumanya.

Ningú, per ara, no ha dibuixat ni pintat la Patum com el Lluís Cosp. El traç apassionat i l'ull retentiu li permetien reproduir la festa i els actors sense encarcarament, com en aquest dibuix amb el Tabal, els Gegants, els músics i la gent. Dins la Farmàcia el dependent despatxa, sense immutar-se, una clienta.

La Unió Berguedana "el Coro" manté junt amb altres grups de vida més breu, la tradició de les Caramelles. El paisatge urbà de l'època ens recorda en aquest dibuix alguna botiga desapareguda: la carnisseria de les escales, cal Brillant, ca la Maria Francesa...